LEGEARTIS ИНГ-ПРО

ISSN 2406-1085

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ИНГ-ПРО

propisi.net

фебруар 2021 / број 101

2/2021

Заложно право – хипотека у судској пракси судова опште надлежности

- Послодавац и унутрашње узбуњивање
- Закон о дигиталној имовини – преглед закона и института које наведени закон уводи у правни систем Републике Србије
- Поступање по представкама грађана у којима се указује на корупцију
- Пренос делатности предузетника уговором о уступању и расподели имовине за живота
- Надлежност Централног регистра обавезног социјалног осигурања у погледу Регистра запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава

Србија, Златибор, водопад Гостиље

Дивна

Здравет Воде Србије

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

LEGEARTIS ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година IX, број 101, фебруар 2021.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Вера Кусовац
Весна Филиповић
Дејан Обренић
Драгана Марчетић
Душан Рајаковић
Жељко Албанезе
Љуба Слијепчевић
Маја Матић
Петар Мијатовић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.]
. - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

Бил Гејтс је рекао да интернет постаје градски трг глобалног села сутрашњице. И заиста, чини се да интернет од тренутка када се појавио мења друштвено устројство, постајући врло ефективно и префињено средство глобализације. Сав живот и његов садржај преселио се у безгранични виртуелни свет, па је само било питање тренутка када ће неутољива људска жеља за профитом да пронађе начин да се још разузданије унапреди. Светски ланац богатства одавно је формиран, док Србија још увек по много чему касни. Ипак, и код нас је крајем децембра први пут усвојен Закон о дигиталној имовини, који је првенствено усмерен на домаћу ИТ заједницу, односно циљ му је наставак стимулације развоја информационих технологија, уз гарантовање правне сигурности у пословању с дигиталном имовином. Законом су уведене бројне новине и институти, при чему је већина предмет разматрања у тексту објављеном у овом броју.

Због постојећих животних околности и великог броја стамбених кредита који се свакодневно закључују са банкама, у судској пракси појављује се све већи број спорова који се односе на хипотеку, па је пракса судова опште надлежности у датој области била предмет анализе у оквиру рубрике „Грађанско право".

У овом броју настављена је серија текстова о Закону о спречавању корупције, с тим што су сада у средишту интересовања одредбе о поступању по представкама грађана у којима се указује на корупцију.

Када је реч о делатности предузетника, наметнуло се питање преласка делатности са једног лица на друго како би се обезбедила трајност и континуитет пословања. Наведена тема произвела је одређене непознанице у пракси, које смо настојали да разрешимо у рубрици „Привредно право".

У оквиру рубрике „Радно право" скрећемо пажњу на то да је Централни регистар обавезног социјалног осигурања постао надлежан за вођење Регистра запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава, уз текст који се односи на примену Закона о заштити узбуњивача.

Језичке особености прописа, могућности тумачења законских норми и значај лингвистичких тумачења у судским поступцима предмет су анализе у новој рубрици „Кад језик пресуди", а у вези са тим је и разматрање утицаја значајних историјских преокрета, заслужних личности и пресудних докумената на измене и усавршавање правних прописа у рубрици „Поводом…".

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутим, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца", „Календар аката" и „Регистар прописа донетих између два броја".

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл Редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

ИНГ-ПРО

Зашто баш PROPISI.NET?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

WWW.**PROPISI.NET**

У овом броју...

ГРАЂАНСКО ПРАВО

4 Заложно право – хипотека у судској пракси судова опште надлежности

17 Правни став Врховног касационог суда: Правни интерес пријемника новчаног потраживања из комуналних и сродних делатности за подношење тужбе са предлогом за издавање платног налога

ПРИВРЕДНО ПРАВО

19 Пренос делатности предузетника уговором о уступању и расподели имовине за живота

24 Закон о дигиталној имовини – преглед закона и института које тај закон уводи у правни систем Републике Србије

РАДНО ПРАВО

31 Надлежност Централног регистра обавезног социјалног осигурања у погледу Регистра запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава

36 Послодавац и унутрашње узбуњивање

42 Новија судска пракса која се односи на потраживања из радног односа

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

46 Поступање по представкама грађана у којима се указује на корупцију

53 Вршњачко насиље с осврtом на интернетско насиље

61 (Не)могућности обављања услуга алтернативне и комплементарне медицине од стране здравствених установа и других правних субјеката

РУБРИКЕ

68 Портал читалаца

72 Поводом...

90 Кад језик пресуди

99 Преглед прописа донетих између два броја

Заложно право – хипотека у судској пракси судова опште надлежности

У тексту је стављен акценат на одређена спорна питања која су везана хипотеку, која су се појавила у пракси судова опште надлежности.

Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду

Весна Филиповић,
судија Апелационог суда у Београду

Циљ заложног права је осигурање потраживања повериоца јер му омогућује да се наплати из заложене ствари ако дуговање не буде враћено у року доспелости, без обзира на то ко је држалац заложене ствари. По својој правној природи, залога и хипотека представљају стварно обезбеђење потраживања, за разлику од јемства, које је лично обезбеђење. Заложно право може да настане на основу закона, судском одлуком или правним послом (уговором или једностраном изјавом воље), што је најчешћи случај у правном промету. Право залоге може да буде установљено на покретним стварима, на правима и на непокретним стварима. Право залоге на покретним стварима је ручна залога, а право залоге на непокретним стварима је хипотека.

Због постојећих животних околности, као и, између осталог, великог броја стамбених кредита који се свакодневно закључују са банкама, судска пракса бележи много већи број случајева у којим су стране уговорнице изабрале да потраживање обезбеде хипотеком, док су много мање заступљени случајеви ручне залоге.

Предмет анализе у овом тексту биће ручна залога и хипотека, као и пракса судова опште надлежности када је реч о спорним питањима везаним за хипотеку, с обзиром на то да привредни судови у погледу обезбеђења потраживања имају донекле другачију структуру спорова, јер се у пословним уговорним односима, поред хипотеке, као средство обезбеђења веома често користе јемство и хартије од вредности.

I ЗАЛОГА

Залога је институт облигационог права, при чему је ручна залога регулисана одредбама чланова 966–996. Закона о облигационим односима, у поглављу 28. **Може се заложити ствар или право, односно потраживање, али се мора напоменути да су у пракси судова опште надлежности изузетно ретки спорови који за предмет имају заложено потраживање, па се може претпоставити да су такви уговори веома ретки у правном промету, осим када се ради о уговорима у привреди**. Одредбе о давању у залогу ствари примењују се и на залоге потраживања и других права, уколико за њих није прописано што друго (члан 996. ЗОО-а).

Уговором о залози обавезује се дужник или неко трећи (залогодавац) према повериоцу (залогопримцу) да му преда неку покретну ствар на којој постоји право својине да би се пре осталих поверилаца могао наплатити из њене вредности, ако му потраживање не буде исплаћено о доспелости, а поверилац се обавезује да примљену ствар чува и да је по престанку свог потраживања врати неоштећену залогодавцу (члан 966). Заложно право стиче се предајом ствари заложном повериоцу (члан 968), при чему је за закључење пуноважног уговора о залози потребно да залогода-

Без обзира на то што јој се сад далеко ређе прибегава, петитум хипотекарне тужбе мора да садржи захтев којим се тражи да се утврди право хипотекарног повериоца да тражи намирење укупног, тачно одређеног износа дуга на непокретности туженог, као хипотекарног повериоца уписаног у катастар непокретности.

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Хипотека је, као један од видова обезбеђења потраживања, релативно честа у нашем правном промету. Разлог за то треба тражити у невероватној експанзији стамбених кредита, присутној у последњих петнаестак година, јер су ти кредити готово без изузетка обезбеђени хипотеком. Такође, и уговори из привреде често су обезбеђени хипотеком, али и залогом на хартијама од вредности. У пракси су најређи случајеви обезбеђења потраживања ручном залогом, па се може слободно рећи да их готово и нема.

Када је реч о хипотеци, у пракси преовлађују две врсте спорова који се поводом ње јављају. Први су спорови који се тичу ваљаности споразума о обезбеђењу хипотеком и брисања укњижбе заложног права. Други тип спорова су они спорови у којима се хипотекарни поверилац обраћа суду ради продаје непокретности под хипотеком како би се намирило потраживање које је хипотеком обезбеђено. Та врста тужбе назива се хипотекарном тужбом.

У погледу ништавости заложне изјаве и уписа хипотеке постоји различита пракса судова, тако да су аутори покушали да дају њен сажети преглед, с тим што не искључују могућност да се у будућности и друга питања у вези са хипотеком поставе као спорна.

После ступања на снагу Закона о хипотеци из 2005. године, који је хипотекарној изјави тачно одређене садржине, сачињеној у одговарајућој форми (јавнобележничког записа), дао снагу извршне вансудске хипотеке, хипотекарне тужбе заступљене су знатно мање у пракси судова. Таквим законским решењем убрзана је наплата потраживања из хипотековане непокретности, која је вансудска, али понекад и на уштрб правне сигурности, што даље генерише нове судске спорове, а можда ће бити и предмет неких будућих разматрања аутора.

Правни став Врховног касационог суда: Правни интерес пријемника новчаног потраживања из комуналних и сродних делатности за подношење тужбе са предлогом за издавање платног налога

На седници Грађанског одељења Врховног касационог суда, одржаној 22. 12. 2020. године, усвојен је правни став наведен у наставку.

Пријемник новчаног потраживања из комуналних и сродних делатности нема правни интерес да у парничном поступку тражи издавање платног налога, па би зато поднету тужбу требало ОДБАЦИТИ.

Образложење:

Поступак издавања платног налога уређен је одредбама чланова 455–466. Закона о парничном поступку. Према члану 455. став 1. тог закона, ако се тужбени захтев односи на доспело потраживање у новцу, а то се потраживање доказује веродостојном исправом приложеном тужби у изворнику или овереном препису, суд ће, под условом да је приложен доказ о урученој опомени за плаћање доспелог потраживања, да изда налог туженом да испуни тужбени захтев (платни налог). Међутим, ставом 4. тог члана прописано је да, ако се на основу веродостојне исправе може тражити извршење у складу са законом којим се уређује извршење и обезбеђење, суд ће издати платни налог само ако тужилац учини вероватним постојање правног интереса за издавање платног налога, а ако тужилац не учини вероватним постојање правног интереса за издавање платног налога, суд ће тужбу одбацити. Сходно члану 456. став 1. Закона о парничном поступку, ако се тужбени захтев односи на доспело потраживање у новцу које не прелази динарску противвредност 2.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, суд ће издати платни налог против туженог, иако уз тужбу нису приложене веродостојне исправе, а у тужби је изнет основ и износ дуговања и назначени су докази на основу којих може да се утврди истинитост тужбених навода.

Одредбом члана 3. став 3. Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је да о предлогу за извршење на основу веродостојне исправе ради намирења новчаног потраживања насталог из комуналних услуга и сродних делатности одлучује јавни извршитељ. Према члану 52. став 2. тог закона, веродостојна исправа је и извод из пословних књига о извршеним комуналним и сродним делатностима. У петом делу наведеног закона уређен је поступак намирења новчаних потраживања насталих из комуналних и сродних делатности.

Одредбом члана 48. став 1. Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је да се извршни поступак води и на предлог и у корист лица које, као извршни поверилац, није означено у извршној или веродостојној исправи, ако јавном или по закону овереном исправом докаже да је потраживање из извршне или веродостојне исправе прешло на њега, а ако

Пренос делатности предузетника уговором о уступању и расподели имовине за живота

Закон о привредним друштвима предвиђа два начина преноса делатности предузетника – пренос за случај смрти или губитка пословне способности предузетника и пренос делатности на основу расподеле заоставштине за живота

Дејан Обренић,
дипломирани правник

Питање преласка делатности предузетника са једног физичког лица на друго неретко се јавља у пракси и једнако често изазива недоумице код самих лица која имају правни интерес за тај правни посао. Разлог за те недоумице вероватно може да се пронађе у дисконтинуитету правних норми које су у прошлости уређивале наведени начин обављања привредне делатности, односно различитости правне природе предузетника, као привредног субјекта, али и у невеликом економском значају и релативној краткорочности трајања, које поменути привредни субјекти имају у односу на правни и економски систем као целину. Међутим, и поред мањег економског значаја који предузетништво има у односу на привредна друштва, тај вид привредне делатности заправо је ембрионални облик привређивања не само код нас, већ и на глобалном нивоу, па стога и данас има своје место у привредном систему, нарочито када се ради о делатностима у којима је од значаја лакоћа пословања и регистровања, као и одговорност привредника у границама прихватљивог ризика. Зато је природно да се у оквиру обављања делатности предузетника наметне и питање оснивања и престанка те делатности, али и питање преласка делатности са једног лица на друго како би се обезбедила трајност и континуитет пословања.

Иако наведено питање изазива непознанице у пракси, оно је заправо у довољној мери уређено законским одредбама, тако да само остаје да се овде истакну те законске одредбе и њихова правилна примена. Потребно је најпре скренути пажњу на неке законске одредбе које уређују сам појам предузетника у нашем правном систему. Према Закону о привредним друштвима, предузетник је пословно способно физичко лице које обавља делатност у циљу остваривања прихода, па је као такво регистровано у складу са законом о регистрацији, а региструје се на неодређено или на одређено време. За све обавезе настале у вези са обављањем своје делатности предузетник одговара целокупном имовином, у коју улази и имовина коју стиче у вези са обављањем делатности, при чему та одговорност не престаје брисањем предузетника из одређеног регистра. Предузетник послује и учествује у правном промету под пословним именом које је регистровано у складу са законом о регистрацији, с тим што може да обавља све делатности које нису законом забрањене, за које испуњава прописане услове, укључујући и старе и уметничке занате и послове домаће радиности. Предузетник губи својство предузетника брисањем из Регистра привредних субјеката.

Дакле, јасно је да, према законским одредбама, предузетник није правно лице, већ да остаје физичко лице и након уписа у Регистар предузетника, затим да је његова имовина јединствена и чини је и имовина стечена обављањем предузетничке делатности и имовина стечена на други начин, као и да свом том имовином предузетник одговара

дузетника и забележбу података о наставку обављања делатности за живота предузетника на основу конкретног уговора о уступању и расподели имовине за живота између ранијег предузетника, као преносиоца, и садашњег, као примаоца, а све ради упознавања трећих лица са извршеном променом, па самим тим и повећања правне сигурности.

Из свега наведеног произлази да се приликом преноса обављања делатности предузетника на основу уговора о уступању и расподели имовне за живота не ради ни о каквом *sui generis* одвајању предузетничке делатности од личности предузетника, нити о специфичном уговору привредног права, већ напротив – о потврђивању правне природе предузетника као регистрованог делатника и имплементацији раније постојећих одредби Закона о привредним друштвима и Закона о наслеђивању.

Закон о дигиталној имовини – преглед закона и института које тај закон уводи у правни систем Републике Србије

Народна скупштина Републике Србије усвојила је Закон о дигиталној имовини, који је ступио на снагу 29. децембра 2020. године, а започеће са применом по истеку шест месеци од дана ступања на снагу, односно почев од 30. јуна 2021. године.

Петар Мијатовић,
адвокат

Главни разлози за усвајање Закона о дигиталној имовини („Сл. гласник РС” бр. 153/2020 – даље: **Закон**) свакако су:
(1) регулисање тржишта дигиталне имовине у циљу његовог унапређења и развоја, с једне стране, и спречавања злоупотреба дигиталне имовине у криминалне сврхе, с друге стране;
(2) омогућавање финансирања помоћу инвестиционих токена;
(3) унапређење и развој тржишта капитала коришћењем дигиталне технологије;
(4) јачање оквира за борбу против злоупотреба на тржишту дигиталне имовине, као и прања новца и финансирања тероризма.

Као један од главних циљева Закона истакнуто је унапређење пословног окружења и допринос даљој дигитализацији услуга у привреди у Републици Србији, уз адекватно управљање безбедносним и финансијским ризицима који проистичу из природе датог облика имовине. Дакле, наведени закон првенствено је усмерен на домаћу ИТ заједницу, односно циљ му је даља стимулација развоја информационих технологија, уз гарантовање правне сигурности у пословању с дигиталном имовином.

Законом су уведене бројне новине и институти, при чему је већина предмет разматрања у овом тексту, и то редом:
- најбитнији појмови који су уведени Законом;
- примена и изузеци од примене Закона;
- надлежност Народне банке Србије и Комисије за хартију од вредности у примени Закона;
- пословање правних лица и предузетника у вези са дигиталном имовином;
- издавање дигиталне имовине;
- секундарно трговање дигиталном имовином;
- платформе за трговање дигиталном имовином;
- трговање на ОТЦ тржишту;

пулацијама на тржишту, које су тим законом и забрањене, попут: трансакција и налога за трговање дигиталном имовином којима се дају или који ће вероватно пружити неистините или обмањујуће сигнале или информације о понуди, тражњи или цени дигиталне имовине, или трансакција и налога за трговање дигиталном имовином у којима се употребљавају фиктивни поступци или сваки други облик обмане и преваре и др.

Надзорни орган је дужан да ближе уреди поступке који се могу сматрати манипулацијама на тржишту и обавезе надзорних органа и пружалаца услуга повезаних с дигиталном имовином у циљу спречавања и откривања тих манипулација. Такође, организатор платформе за трговање дигиталном имовином дужан је да пропише и примењује поступке и мере чији је циљ откривање и спречавање манипулација на тој платформи, као и да пружи пуну помоћ надзорном органу при испитивању тих манипулација и спровођењу мера у надзору.

X ПРУЖАОЦИ УСЛУГА ПОВЕЗАНИХ С ДИГИТАЛНОМ ИМОВИНОМ И ПРУЖАОЦИ САВЕТОДАВНИХ УСЛУГА

Закон уређује пружаоце услуга повезаних с дигиталном имовином, као и врсте услуга повезаних с дигиталном имовином.

Пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином мора да има правну форму привредног друштва, са минималним основним капиталом 20.000–125.000 евра, у зависности од конкретне услуге повезане с дигиталном имовином коју намерава да пружа. Минимални капитал може бити новчани и неновчани (нпр. у софтверу), с тим да најмање половина минималног капитала мора да буде уписана и уплаћена у новцу. Пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином дужан је да од надзорног органа прибави дозволу за пружање наведених услуга, и то на начин и под условима прописаним Законом.

С друге стране, **пружалац саветодавних услуга** није дужан да за пружање тих услуга прибави дозволу надзорног органа, с тим што је дужан да информацију о томе да пружа поменуте услуге без дозволе саопшти сваком свом кориснику, као и да ту информацију истакне на својој интернет презентацији.

XI ЗАЛОЖНО ПРАВО И ФИДУЦИЈАРНО ПРАВО НА ДИГИТАЛНОЈ ИМОВИНИ

Закон прописује заложно и фидуцијарно право на дигиталној имовини.

У погледу заложног права Закон прописује, између осталог, и да се уговор о залози на дигиталној имовини закључује у папирном или електронском облику, односно на трајном носачу података, који омогућава чување и репродуковање изворних података у неизмењеном облику, при чему сам уговор може да се изврши коришћењем паметног уговора. Заложно право стиче се уписом у регистар заложног права који води пружалац услуга повезаних с дигиталном имовином који има дозволу надзорног органа за вођење регистра заложног права на дигиталној имовини, као и дозволу за чување и администрирање дигиталне имовине за рачун корисника и са тим повезане услуге. Услов за упис заложног права на дигиталној имовини у регистар заложног права јесте да је дигитална имовина која је предмет заложног права претходно поверена на чување и администрирање пружаоцу услуга повезаних са дигиталном имовином.

У погледу фидуцијарног права на дигиталној имовини, Закон прописује да се исто регулише уговором о фидуцији дигиталне имовине којом се фидуцијарни дужник (фидуцијант) обавезује према фидуцијарном повериоцу (фидуцијару) да на њега, у сврху обезбеђења потраживања, пренесе право својине на дигиталној имовини, док се фидуцијар обавезује да, у складу са тим уговором, примљена или еквивалентна средства обезбеђења врати фидуцијанту по извршењу обезбеђеног потраживања, односно истовремено с тим извршењем. Осим уколико није другачије уговорено, фидуцијар, има право да користи дигиталну имовину која је предмет уговора о фидуцији и да њоме располаже, укључујући и право на њено отуђење.

Надлежност Централног регистра обавезног социјалног осигурања у погледу Регистра запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава

Централни регистар је на свом сајту објавио обавештење да од 1. 1. 2021. године постаје надлежан за вођење Регистра запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава.

Жељко Албанезе

Уводне напомене

Законом о Централном регистру обавезног социјалног осигурања („Сл. гласник РС” бр. 95/2018 и 91/2019) успостављен је Централни регистар обавезног социјалног осигурања (даље: Централни регистар) као републичка институција задужена да обавља послове из области обавезног социјалног осигурања. Делатност Централног регистра пре свега је успостављање и вођење јединствене, електронски вођене базе података о обвезницима доприноса за обавезно социјално осигурање (даље: Јединствена база података). Но, поред наведеног, сагласно члану 10. тачка 2) Закона, **Централни регистар обавља и послове вођење Регистра запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава (даље: Регистар)**. Међутим, та законска одредба није се примењивала на Централни регистар, већ је Регистар запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава водила Управа за трезор Министарства финансија. Наведени регистар Управа за трезор водила је на основу Закона о Регистру запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава („Сл. гласник РС” бр. 68/2015 и 79/2015 – исправка), који је укинут доношењем Закона о Централном регистру обавезног социјалног осигурања, у чијем је члану 46. прецизирано да Централни регистар преузима послове вођења Регистра најкасније до 1. јануара 2021. године. Тај „пренос” постао је и званичан јер је **Централни регистар на свом сајту објавио обавештење да од 1. 1. 2021. године постаје надлежан за вођење Регистра запослених, изабраних, именованих, постављених и ангажованих лица код корисника јавних средстава** у складу са чланом 10. став 1. тачка 2) и чланом 25. Закона о Централном регистру обавезног социјалног осигурања.

Основну предност Централног регистра при вођењу Регистра огледа се у чињеници да по својој основној функцији Централни регистар већ поседује податке у Јединственој бази података, који ће се комбиновати са подацима из Регистра и чинити поуздану целину кадровских и финансијских података. То уједно значи да корисници јавних средстава – послодавци који су обвезници Регистра неће морати да уносе у Регистар све податке, односно оне који већ постоје у Јединственој бази података Централног регистра.

или у онлајн-режиму, директним уносом у систем.

4. Сви корисници кадровске и финансијске податке о запосленима и ангажованим лицима по основу уговора или преко омладинске и студенске задруге, као и по другим основама прописаним Законом, достављају у прописаној електронској форми или у онлајн-режиму, директним уносом у систем.

Сви корисници имају могућност директног приступа Регистру. Како би корисницима омогућио приступ Регистру, Централни регистар ће извршити иницијалну доделу овлашћења за рад у Регистру свим лицима која код корисника јавних средстава имају додељено администраторско овлашћење за рад на Порталу Централног регистра. Уколико код корисника јавних средстава нема лица са поменутом врстом овлашћења, потребно је прибавити то овлашћење како би могло да се приступи Регистру. Лица која добију овлашћење за рад у Регистру касније могу да доделе овлашћења другим лицима електронским путем. Неопходно је да свако ко приступа Регистру има издат квалификовани електронски сертификат на своје име. У сваком случају, то значи да корисници јавних средстава треба да одреде запослене који ће комуницирати са Регистром и да им уједно обезбеде овлашћење за рад у Регистру.

КОНТРОЛА ПОДАТАКА

Послодавци – корисници јавних средстава треба да имају у виду да се приликом учитавања фајлова или уноса података директно у Регистар врши формална и логичка контрола података.

Поља која су шифрирана контролишу се у односу на одговарајуће шифарнике. Систем обавља контролу достављених кадровских података у односу на пријаве на обавезно социјално осигурања, односно пореске пријаве у систему Централног регистра. Достављени финансијски подаци контролишу се у односу на податке из пореских пријава такође у систему Централног регистра. Другим речима, приликом учитавања фајлова са подацима систем проверава податке у односу на податке који постоје у Централном регистру.

Корисник добија обавештење о неисправним подацима. Неисправан фајл са финансијским подацима одбија се у целости, док се исправни подаци из фајла са кадровским подацима прихватају, при чему корисник исправља и накнадно учитава неисправне податке. Исправка података у последњем потврђеном периоду обавља се тако што се потврда периода поништава и подаци исправљају, а затим се поново потврђују.

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Према члану 43. Закона, новчаном казном у износу од 50.000,00 до 2.000.000,00 динара казниће се за прекршај корисник јавних средстава – правно лице уколико не достави податке у Регистар, које је прописао члан 26. Закона, у року који је прописао члан 27. (до 10. у месецу за претходни месец) или не достави тачне податке. Новчаном казном у износу од 5.000,00 до 150.000,00 динара казниће се за исте прекршаје одговорно лице корисника јавних средстава, при чему је одговорно лице: министар за министарство, надлежни покрајински секретар за покрајински секретаријат, градоначелник за град, председник општине за општину, директор за јавно предузеће, односно руководилац правног лица – корисника јавних средстава.

Према члану 43. Закона, новчаном казном у износу од 50.000,00 до 2.000.000,00 динара казниће се за прекршај корисник јавних средстава – правно лице уколико не достави податке из члана 26. тог закона у року прописаном чланом 27. истог закона или не достави тачне податке. Новчаном казном у износу од 5.000,00 до 150.000,00 динара казниће се за прекршај одговорно лице корисника јавних средстава уколико не достави податке из члана 26. поменутог закона у року прописаном чланом 27. тог закона или не достави тачне податке. Одговорно лице из става 2. наведеног члана јесте министар за министарство, надлежни покрајински секретар за покрајински секретаријат, градоначелник за град, председник општине за општину, директор за јавно предузеће, односно руководилац правног лица – корисника јавних средстава.

Послодавац и унутрашње узбуњивање

Agere considerate pluris est quam cogitare prudenter
(Мала је корист од најбоље идеје ако се она не спроведе у дело)
Цицерон

Од почетка примене Закона о заштити узбуњивача прошло је више од пет година, а какви су резултати у пракси питање је на које је пружен одговор у овом тексту.

Вера Кусовац

Република Србија ратификовала је Конвенцију Уједињених нација против корупције 2005. године и Грађанскоправну конвенцију против корупције из 2007. године. Европски парламент усвојио је Закон којим се штите узбуњивачи широм Европске уније. Узбуњивачима који пријаве кршење закона Европске уније гарантује се висок ниво заштите (од отказа, премештаја на ниже радно место и сваке друге казне).

Чланом 18. став 2. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 98/2006) јемче се и непосредно примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима.

Законом о заштити узбуњивача („Сл. гласник РС” бр. 128/2014 – даље: Закон) прописано је да се тим законом уређује узбуњивање („дувачи у пиштаљку”), поступак узбуњивања, права узбуњивача, обавезе државних и других органа и организација и правних и физичких лица у вези са узбуњивањем, као и друга питања од значаја за узбуњивање и заштиту узбуњивача. Одредбом члана 12. Закона прописано је да узбуњивање може бити: унутрашње, спољашње или узбуњивање јавности.

Правилником о начину унутрашњег узбуњивања, начину одређивања овлашћеног лица код послодавца, као и другим питањима од значаја за унутрашње узбуњивање код послодавца који има више од десет запослених („Сл. гласник РС” бр. 49/2015 и 44/2018 – др. закон) уређен је начин унутрашњег узбуњивања, начин одређивања овлашћеног лица код послодаваца, као и друга питања од значаја за унутрашње узбуњивање код послодавца који има више од десет запослених.

УНУТРАШЊЕ УЗБУЊИВАЊЕ КОД ПОСЛОДАВЦА

Сагласно одредби члана 2. став 1. тачка 2) Закона, узбуњивач је физичко лице које изврши узбуњивање у вези са својим радним ангажовањем, поступком запошљавања, коришћењем услуга државних и других органа, носилаца јавних овлашћења или јавних служби, пословном сарадњом и правом власништва на привредном друштву. Чланом 2. тачка 1) Закона прописано је да је узбуњивање откривање информација о кршењу прописа, кршењу људских права, вршењу јавног овлашћења противно сврси због које је поверено и опасности по живот, јавно здравље, безбедност и животну средину, као и ради спречавања штете великих размера.

Сваки послодавац који има више од десет запослених мора да донесе Правилник о унутрашњем узбуњивању и да га истакне на интернет страници, ако постоје техничке могућности.

Чланом 14. Закона прописане су следеће обавезе послодавца:

- дужан је да предузме мере у оквиру својих овлашћења ради отклањања утврђених неправилности;

Узбуњивач мора да поступа у доброј вери и да буде савестан како би уживао законску заштиту. На округлим столовима, а поводом примене Закона, истиче се да узбуњивачи, без изузетка, трпе психичко злостављање и мобинг.

Привремене мере које суд може да изда дају резултате у пракси, али и даље има примера да их поједини послодавци не поштују. Након враћања запосленог на рад на основу одлуке суда, запослени – узбуњивач често се распоређује на радно место где нема посла (мобинг „празног стола"), на мање плаћене послове, трпи мобинг, радна околина се дистанцира од њега и сл. Последица таквог стања за узбуњивача је психичко и физичко страдање, при чему је накнада штете (материјална и нематеријална) недовољна према досадашњој пракси наших судова (100.000 динара). Накнада штете коју суд досуђује узбуњивачу није делотворна када је послодавац у обавези да штету накнади. Накнаду штете коју је учинила држава, као највећи послодавац, плаћамо сви.

Запажа се непоштовање судских одлука од стране једног броја послодаваца, при чему се, између осталог, наводе и поједини страни инвеститори. У случају отказа уговора о раду узбуњивача, значајна је, према наведеном закону, могућност издавања привремене мере и враћања узбуњивача на рад у кратком року (осам дана).

Досадашња пракса Управног суда Србије показује да се у судским пресудама не наводи Закон о заштити узбуњивача, већ Закон о општем управном поступку, Закон о управним споровима и други закони, у случајевима одмазде послодавца (отказа или премештаја). Томе треба додати и чињеницу да Закон о управним споровима не познаје институт издавања привремене мере.

Јавне критике, изречене на стручним округлим столовима, односе се на јавно тужилаштво, које је означено као најслабија карика у „ланцу заштите узбуњивача". Тужилаштва не дају приоритет истрагама поводом заштите узбуњивача.

Недостатак у примени Закона представља и чињеница одсуства инкриминације одређених понашања прописивањем посебних кривичних дела. Неке од најтежих облика кршења права узбуњивача Закон не прописује као кривична дела, а ни као прекршаје.

Нема довољно правних саветовалишта за узбуњиваче како би се убудуће избегле оцене да су „подаци који се достављају уз кривичну пријаву недовољно стручно обрађени и аргументовани" (Из Годишњег извештаја Републичког јавног тужилаштва). Група држава за борбу против корупције (ГРЕЦО) саопштила је да је Србија на задовољавајући начин спровела две препоруке, десет препорука делимично и једну није испунила (подаци од 26. 11. 2020. године).

Поред чињенице да је Закон, по својој садржини, један од бољих и да једини у свету прописује да судије морају да буду обучене и лиценциране, после више од пет година од доношења и примене није, за сада, дао жељене резултате. Надамо се да ће се убудуће институционални контролни механизми код нас, доследном применом Закона, успешније супротставити свим појавним облицима његовог кршења из члана 2. став 1, али и оним појединцима на истакнутим позицијама у друштву којима ништа није довољно и ништа није ни непоштено (лат. *Ei nihil turpe, nihil satis qui*).

Електронско издање **ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ**

Незаобилазна помоћ у раду правника

ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници www.propisi.net и садржи преко 250.000 међусобно повезаних докумената: прописе, судску праксу, службена мишљења надлежних министарстава, моделе уговора и обрасце из свих области и коментаре прописа.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Новија судска пракса која се односи на потраживања из радног односа

У продужетку су издвојени примери који се односе на зараду, али и накнаду штете због изгубљене зараде и неискоришћеног годишњег одмора.

НАПЛАТА ОДОБРЕНОГ ЗАЈМА ОД ЗАРАДЕ ЗАПОСЛЕНОГ

Износ одобреног зајма послодавац, уз пристанак запосленог, може да одбије само од његове зараде, али не и од отпремнине, чак и у случају да се запослени са тим сагласио.

Из образложења:

Одредбом члана 123. став 1. Закона о раду прописано је да послодавац може новчано потраживање према запосленом наплатити обустављањем од његове зараде само на основу правоснажне одлуке суда, у случајевима утврђеним законом или уз пристанак запосленог. Према члану 119. став 1. тачка 1) тог закона, послодавац је дужан да, у складу са општим актом, исплати запосленом отпремнину при одласку у пензију. Отпремнина исплаћена у складу са наведеном одредбом, сходно члану 105. став 3. истог закона, не сматра се зарадом.

Из изложеног следи да је **тужилац износ одобреног зајма, уз пристанак тужиоца, могао да одбије само од његове зараде, али не и од отпремнине, чак и у случају да се тужилац са тим сагласио**. Отпремнина представља један од законом утврђених облика правне заштите запослених у случају престанка радног односа, које се, у смислу члана 60. став 4. Устава Републике Србије, запослени не може одрећи. Осим тога, отпремнина предвиђена чланом 119. став 1. тачка 1) Закона о раду по изричитој одредби члана 105. став 3. истог закона не сматра се зарадом.

(Пресуда Врховног касационог суда Рев2. 4129/19 од 30. 1. 2020)

НАКНАДА ШТЕТЕ У ВИДУ ИЗГУБЉЕНЕ ЗАРАДЕ У СЛУЧАЈУ НЕЗАКОНИТОГ ОТКАЗА УГОВОРА О РАДУ

Приликом утврђивања висине штете у виду изгубљене зараде у случају незаконитог отказа уговора о раду, основ за обрачун висине штете не могу да буду зараде упоредних радника, већ само зараде које би тужилац примио у спорном периоду, умањене за износе пензија које је примио у истом периоду.

Из образложења:

Врховни касациони суд налази да се ревизијом туженог основано указује на то да је побијана одлука заснована на погрешној примени материјалног права. Наиме, применом члана 191. Закона о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/05… и 54/09, који је у том периоду био на снази) нужна правна последица незаконитог престанка радног односа јесте реинтеграција запосленог уколико запослени постави такав захтев (став 1) и накнада штете у виду изгубљене зараде, умањене за износ прихода које је запослени остварио по основу рада, по престанку радног односа (став 3). Правилна примена наведене законске одредбе подразумева да је, у случају незаконитог отказа, послодавац у обавези да запосленог врати на рад (уколико запослени то захтева), као и да му накнади штету у висини изгубљене зараде, која подразумева износе које би тужилац примио да незаконитог отказа није било. То значи да запослени има право на зараду коју би остварио да није било незаконитог отказа, па је основ за обрачун зарада коју је он остваривао у моменту незаконитог престанка радног

ном одредбом члана 76. наведеног Закона о раду.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Гж1. 217/20 од 5. 2. 2020)

ПРАВНИ ИНТЕРЕС ЗА ПОДНОШЕЊЕ ТУЖБЕ РАДИ ИСПЛАТЕ ЗАРАДЕ

Тужилац има правни интерес за подношење тужбе ради исплате зараде ако му обрачун зараде није достављен од стране послодавца.

Из образложења:

За правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право када је тужбени захтев усвојио. У смислу члана 186. Закона о раду послодавац је дужан да запосленом у случају престанка радног односа исплати све неисплаћене зараде, накнаде зараде и друга примања која запослени оствари до дана престанка радног односа, у складу са општим актом или уговором о раду. Исплату обавезе послодавац је дужан да изврши најкасније у року од тридесет дана од дана престанка радног односа. Тужиоцу је престао радни однос 31. 3. 2017. године, па је, у смислу члана 186. Закона о раду, обавеза туженог за исплату зараде у целини доспела. Усвојеним планом реорганизације предвиђен је начин намирења потраживања која су доспела до 29. 2. 2016. године, па је наведеним планом реорганизације обухваћен и део тужиочевих потраживања. Међутим, предмет тужбеног захтева су потраживања тужиоца која су доспела након 29. 2. 2016. године, закључно са даном престанка радног односа, па су неосновани жалбени наводи да је тужиочево потраживање које је предмет тужбеног захтева обухваћено планом реорганизације. Међу парничним странкама није било спорно да је тужилац био у радном односу код туженог у периоду од 1. 8. 2016. године до 10. 4. 2017. године, па су без основа жалбени наводи којима се оспорава основ тужиочевог потраживања. Тужени није доставио доказе да је тужиоцу за предметни период исплатио зараду.

Без утицаја на правилност побијане одлуке јесу наводи туженог да тужилац нема правни интерес за вођење парнице, јер се на основу исплатне листе може наплатити у извршном поступку. Тужени те наводе први пут истиче у жалби, а исте током поступка није истицао, нити је доставио доказ да је тужиоцу доставио обрачун зараде који, у смислу члана 121. Закона о раду, представља извршну исправу, како би тужилац своје право остварио на основу наведене одредбе закона, прописане ставом 2. наведеног члана.

(Пресуда Привредног апелационог суда Пж 1347/19 од 23. 1. 2020)

Електронски часопис **ПОСЛОВНИ САВЕТНИК**

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК" представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства, пореза, буџетског рачуноводства, зарада, плата и других личних примања и пословних финансија. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Буџетски корисници, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 900 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Поступање по представкама грађана у којима се указује на корупцију

Овај текст посвећен је важном превентивном механизму за спречавање корупције – поступању по представкама грађана у којима они износе чињенице које изазивају сумњу у корупцију, који треба да охрабри грађане да проговоре о корупцији у циљу заштите јавног интереса.

Маја Матић,
шеф Одсека за представке и сарадњу са другим државним органима Агенције за борбу против корупције, потпредседник Удружења сертификованих истражитеља превара Србије (АЦФЕ Србија)

Ословљавање појединца као грађанина подразумева његову способност да мисли критички, а да се понаша одговорно. У транзиционом друштву, у којем се изграђују друштвене вредности и успостављају институције, процес преображења морају да доживе и грађани.

Подношење представке, петиције или предлога неки су од начина партиципативног понашања грађанина, оног који је свестан да слобода и просвећеност подразумевају и већу личну одговорност. Уставом Републике Србије гарантовано је свакоме право да упућује петиције и друге предлоге државним органима, организацијама којима су поверена јавна овлашћења, органима аутономне покрајине и органима јединица локалне самоуправе, као и да од њих добије одговор када га тражи. Устав је прокламовао да због обраћања, као и ставова изражених у предлогу нико не може да трпи штетне последице – чл. 56. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС” бр. 98/2006).

Члан 13. Конвенције Уједињених нација против корупције говори о томе колико је велики значај постојања и активног учешћа појединаца и група изван јавног сектора, као што су грађанско друштво, невладине организације и организације локалних заједница, у спречавању и борби против корупције, као и у подизању свести јавности о постојању, узроцима и озбиљности корупције и претње коју она представља. Ставом 2. истог члана прописано је да ће свака држава уговорница предузети одговарајуће мере да обезбеди да јавност буде упозната са надлежним телима за борбу против корупције, као и да ће омогућити приступ тим телима у циљу пријављивања, укључујући и анонимног, било којих случајева за које се може сматрати да представљају кривично дело предвиђено конвенцијом (Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација против корупције, „Сл. лист СЦГ – Међународни уговори” бр. 12/2005).

Са превентивном улогом коју у друштву има, Агенција за спречавање корупције (даље: Агенција), као независна институција, добила је задатак да у сарадњи са грађанима разоткрива случајеве корупције. Представка је облик индивидуалног или колективног обраћања грађана органу јавне власти у којем се изражава неслагање или критика у погледу начина рада или поступања одређеног органа јавне власти. Подношењем представке грађани Агенцији износе чињенице које указују на сумњу у постојање корупције. Основ за подношење представке у којој се указује на корупцију представља члан 6. Закона о спречавању корупције („Сл. гласник РС” бр. 35/19 и 88/19 – даље: Закон), који предвиђа надлежност за поступање по представкама физичких и правних лица. У области из надлежности Агенције, представка је сваки потписани поднесак у којем подносилац указује на коруптивне радње у начину рада или поступања органа јавне власти или јавног функционера, које не морају бити нужно у

јавне власти извршила коруптивна кривична дела, 3 иницијативе за покретање дисциплинских поступака и 3 иницијативе надлежном правобранилаштву за покретање поступка за заштиту јавне својине. Од укупног броја окончаних предмета (474), надлежна тужилаштва су у 257 поступака по представкама грађана обавестила Агенцију да нема места за покретање кривичног поступка, док су у 26 случајева извештаји Агенције о неправилностима сматрани кривичном пријавом која је, након извршених провера, одбачена. У 18 случајева Агенција је након одговора поступајућег јавног тужилаштва захтевала од непосредно вишег јавног тужиоца да изда обавезно упутство нижем јавном тужиоцу за поступање у појединим предметима, када је сматрала да постоји сумња у ефикасност и законитост поступања нижег јавног тужиоца, од чега је у три (3) случаја иницијатива Агенције прихваћена. У 67 случајева Агенција је окончала поступак због ненадлежности и представку уступила надлежном органу, о чему је обавестила подносиоца. По захтевима Агенције за вршење надзора над радом органа јавне власти инспекцијски органи су током 2018. године поступали у више случајева, при чему су у 26 записника о извршеном инспекцијском надзору пронађене неправилности и покренути одговарајући прекршајни и кривични поступци (Извештај о раду Агенције за борбу против корупције за 2018. годину).

III ЗАКЉУЧАК

Постојање независног система поступања по представкама физичких и правних лица у друштву доводи до: постизања највиших стандарда у раду органа јавне власти, владавине права и поштовања људских права, већег поверења јавности у рад институција, веће одговорности за јавне службенике, веће транспарентности и разумевања рада органа јавне власти од стране грађана, отклањања недостатака у поступању органа јавне власти, као и умањења корупције.

Постојање независног и ефикасног система поступања по представкама које указују на корупцију од велике је важности како би се успоставила одговорна јавна управа. Независно и ефикасно решавање представки јача поверење грађана и поуздање у органе јавне власти и осигурава да нико није заштићен од кажњавања уколико не врши службене дужности, злоупотребљава службу и штети јавном интересу.

Од укупног броја случајева у којима се Агенција обратила тужилаштвима, у већини случајева добијен је одговор да нема основа за поступање, због чега резултати у погледу испитивања случајева које су грађани пријавили Агенцији нису такви да би грађани били мотивисани на наведени корак. Подједнако важна ефикасна реакција јавнотужилачког система и полиције изостала је у тим случајевима. Надамо се да ће образовање посебних одељења за кривична дела корупције, присуство финансијских форензичара и друге активности предвиђене новим регулаторним оквиром за финансијске истраге довести до веће ажурности и ефикаснијег поступања у случајевима корупције.

ИНГ-ПРО
3 ДЕЦЕНИЈЕ
СНАГА НЕМА ЛУТАЊА

Вршњачко насиље с освртом на интернетско насиље

У тексту је анализирана тема електронског насиља (енг. *cyber bulling*) кроз домаће и међународне прописе, с посебним освртом на Уредбу о безбедности и заштити деце при коришћењу информационо-комуникационих технологија од 14. фебруара 2020. године, као и на резиме Пресуде ЕСЉП Вејдланд (*Vejdeland*) и други против Шведске.

Љуба Слијепчевић,

руководилац Канцеларије Нови Сад, Правосудна академија

Иако постоје бројне дефиниције вршњачког насиља, већина наглашава да се под насиљем подразумева свако физичко и психичко насилно понашање усмерено на децу од стране њихових вршњака, које је учињено са циљем повређивања, а указује на понављање истог обрасца и одржавање неравноправног односа снага. Сваки од тих поступака може да се разликује по обиму, тежини, интензитету и времену трајања.

Потребно је направити разлику између вршњачког насиља и вршњачког злостављања познатог под енглеским називом *bulling*. Вршњачко насиље је надређена категорија и не укључује нужно злостављање, које представља тежи облик вршњачког насиља. Типичне жртве вршњачког насиља су она деца коју друга деца злостављају, а она не узвраћају и повлаче се. То су деца која су по правилу физички слабија, преосетљива, анксиозна и повучена.

Брзим и интензивним развојем информационо-комуникационих технологија у последњих неколико година интернет је постао веома важан и веома моћан алат, који има вишеструку примену. Између осталог, служи и као веома погодно средство за комуникацију. Међутим, као и сваки алат, интернет може да се употреби, али и злоупотреби, у зависности од тога ко га користи и какве су намере корисника.

Интернет доноси веома много предности, од којих су најважније брза и свеобухватна, релативно јефтина или чак бесплатна комуникација, па и међу особама које су хиљадама километара удаљене једна од друге. Интернет омогућава приступ многобројним корисним информацијама и размену искустава између корисника кад су у питању различите теме и области живота.

Деца данас од најранијег узраста користе интернет и на забаван и занимљив начин уче о томе како користити информационе технологије. Међутим, главни ризици употребе интернета за децу јесу изложеност узнемирујућим, агресивним или непристојним имејл-порукама, директна комуникација с особом која тражи непримерене односе, углавном путем друштвених мрежа, излагање сексуалним садржајима, претерана изолованост детета која је последица пречестог/дуготрајног коришћења рачунара/интернета и сл. Деца не схватају озбиљно могућности злоупотребе интернета, као ни потенцијалне последице.

Штета која настане као резултат електронског насиља врло је стварна и изазива стварне последице и у физичком свету. Ипак, због специфичности везаних за технологију, врсте, починиоце и жртве таквих напада, питање безбедности на интернету захтева посебну бригу свих који се баве њим. Вршњачким насиљем путем интернета назива се подстицање групне мржње, напади на приватност, узнемиравање, праћење, вређање, несавестан приступ штетним садржајима и ширење насилних и увредљивих коментара

друштва" и која је одговорна за развој ХИВ-а и АИДС-а. Установљено је да су њихови леци увредљиви за хомосексуалце, па су подносиоци представке осуђени. Они су се жалили Европском суду, тврдећи да нису имали намеру да изразе непоштовање према хомосексуалцима као групи, већ да подстакну дебате о недостатку објективности у образовању у шведским школама.

Суд је закључио да осуда подносилаца представке није угрозила њихово право на слободу изражавања. Осим тога, Суд је сматрао и да су наводи изнети у лецима озбиљни и пуни предрасуда и да је дискриминација на основу сексуалне оријентације озбиљна као и дискриминација заснована на „раси, етничком пореклу или боји коже". Иако поменути наводи не представљају директан позив на мржњу или недела, осуда се разумно може сматрати „неопходном" у демократском друштву ради заштите угледа и права других. Наиме, према налазима истраживања која су спроведена у свим државама чланицама, који су потврђени одређеним владиним истраживањима, ученици ЛГБТ оријентације изложени су насиљу и од стране вршњака и од стране наставника. Поред свега, ЕСЉП у својој пракси препознаје дискриминацију на основу сексуалне оријентације као један од малог броја основа када различито поступање подлеже строгом преиспитивању и када је поље слободне процене уско.

(Не)могућности обављања услуга алтернативне и комплементарне медицине од стране здравствених установа и других правних субјеката

У тексту су појашњени појмови и методи алтернативне и комплементарне медицине, а затим су истакнуте јасне разлике у односу на конвенционалну (званичну) медицину, уз навођење услова који се односе на кадар, простор, опрему, лекове и медицинска средства, али и стручно оспособљавање здравствених радника.

Душан Рајаковић,

спец. менаџмента здравствених установа

ИСТОРИЈАТ

Паралелно са развојем конвенционалне развијала се и традиционална медицина. Њено постојање датира много пре конвенционалне медицине, а практикује се и дан-данас у многим културама широм света. Као последица недовољне информисаности, неконвенционална медицина данас се често пореди са народном медицином од пре неколико векова, када је лечење било уско повезано са магијским ритуалима. Садашња алтернативна и комплементарна медицина више немају никакве (изузев историјске) везе са некадашњом, сада заосталом, народном медицином у развијеним земљама света, иако још понегде, већином у руралним срединама, заиста и егзистирају.

Уколико се осврнемо на нашу државу, треба поменути да је једна од основних метода алтернативне медицине, акупунктура, била за-

6. доказ о плаћеној републичкој административној такси.

Сагласност Министарства здравља за проширење регистроване делатности на област комплементарне медицине пружа се решењем које доноси здравствени инспектор о испуњености услова у погледу кадра, простора, опреме, лекова и медицинских средстава за обављање одређене методе комплементарне медицине за одређеног здравственог радника.

За пацијенте, односно кориснике услуга битно је напоменути да је оснивач приватне праксе у просторијама приватне праксе дужан да на огласној табли, поред података истакнутих у складу са прописом којим су утврђени ближи услови за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе, истакне и следеће:

1. фотокопију решења министра којим се дозвољава здравственом раднику обављање одређених метода комплементарне медицине и

2. решење здравственог инспектора Министарства о испуњености услова у погледу простора, опреме, лекова и медицинских средстава за обављање одређених метода комплементарне медицине.

ЗНАЧАЈ КОМПЛЕМЕНТАРНЕ МЕДИЦИНЕ

Према подацима Светске здравствене организације, јавност и корисници здравствених услуга све више се окрећу методама комплементарне и алтернативне медицине. Тај сектор има све већи значај у економском развоју великог броја земаља. С друге стране, имајући у виду тренутну здравствену ситуацију и очекивану финансијску кризу у свету, уочава се да примена наведених метода у промоцији здравља и превенцији болести знатно смањује трошкове здравствене заштите. Међутим, веома је важно да та област медицине буде уређена одговарајућим актима како би у пуном капацитету била имплементирана у здравствени систем.

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција ***Моје каматне стопе***, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

ГРАЂАНСКО ПРАВО

Право прече куповине у извршном поступку

П: *Која лица у извршном поступку имају законско право прече куповине непокретности на јавној продаји, и по ком основу (по ком члану ког закона)?*

О: Одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу није прописано постојање права прече куповине за неку категорију лица, али се одредбама члана 170, у делу закона који уређује поступак продаје непокретности ради намирења новчаног потраживања, прописује следеће:

Ималац законског права прече куповине непокретности има првенство над најповољнијим понудиоцем ако одмах после објављивања који је понудилац најповољнији, а пре доношења закључка о додељивању непокретности, изјави да купује непокретност под истим условима као најповољнији понудилац.

Ималац уговорног права прече куповине непокретности које је уписано у катастар непокретности остварује своје право као и ималац законског права прече куповине, ако не постоји законско право прече куповине или постоји, а није искоришћено. Ако се непокретност продаје непосредном погодбом, јавни извршитељ позива имаоца законског права прече куповине и имаоца уговорног права прече куповине које је уписано у катастар непокретности да се у року од осам дана писмено изјасне да ли намеравају да користе своје право под условима из закључка о додељивању непокретности непосредном погодбом.

Имаоци права прече куповине полажу јемство као и друга лица.

У случају продаје непокретности на електронском јавном надметању, ималац законског и уговорног права прече куповине из ст. 1. и 2. наведеног члана има првенство над најповољнијим понудиоцем ако у року од три дана од дана достављања извештаја о електронској продаји изјави да купује непокретност под истим условима као најповољнији понудилац.

Такође, одредбама члана 321. ЗИО прописано је да се на право прече куповине чланова друштва с ограниченом одговорношћу примењују одредбе о праву прече куповине приликом намирења новчаног потраживања на непокретности (члан 170). Дакле, иако ЗИО не уводи неке нове титуларе права прече куповине, он препознаје постојање законског и уговорног права прече куповине, дајући им одређени процесни положај у складу са претходно цитираним одредбама.

Када је у питању законско право прече куповине, оно које се у пракси најчешће јавља јесте право прече куповине сувласника непокретности, а затим право прече куповине власника пољопривредног земљишта, при чему су оба права прописана одредбама чл. 5–10. Закона о промету непокретности („Сл. гласник РС” бр. 93/2014, 121/2014 и 6/2015).

Право прече куповине постоји и у вези са продајом шуме, а уређено је одредбама члана 100. Закона о шумама („Сл. гласник РС” бр. 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018 – др. закон).

(навести оцене), уз навођење и оцене из владања, као и изостанака, уколико их је било. На захтев родитеља (по потреби) ученику могу да се упишу и други подаци: садржај и обим наставног програма, проценат савладаности тог програма и сл.

Уверење потписују директор и одељењски старешина / наставник разредне наставе, а затим се исто оверава печатом школе, при чему обавезно мора да буде уписан деловодни број. У случају потребе, родитељ подноси молбу за упис посебних података у поменуто уверење.

ЗДРАВСТВО

Прерасподела радног времена у здравственој установи

П: *На који начин би у дому здравља требало организовати радно време домару – руковаоцу парног котла, како би се током грејне сезоне обезбедило континуирано грејање за запослене који раде у првој смени 07–14 часова и у другој смени 13–20 часова. Ранији Закон о здравственој заштити и Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе познавали су правни институт прерасподеле радног времена, међутим, важећи наведени акти не наводе могућност прерасподеле радног времена у здравственим установама.*

О: У конкретној ситуацији примењују се одредбе Закона о раду према којима послодавац може да изврши прерасподелу радног времена када то захтева природа делатности, организација рада, боље коришћење средстава рада, рационалније коришћење радног времена и извршење одређеног посла у утврђеним роковима. У случају прерасподеле радног времена, радно време не може да траје дуже од 60 часова недељно, што у наведеном случају чини се да није довољно. Такође, прерасподела радног времена не може да се изврши на пословима на којима је уведено скраћено радно време, а у систему здравствене заштите стални рад у котларницама (ложионицама на чврста горива) спада у 4. групу послова, за коју је предвиђено радно време од 37 сати недељно. Дакле, на основу наведеног запослени не може да ради свакодневно (или пак од понедељка до петка) обе смене јер би имао значајно више радних сати од дозвољеног, а није дозвољена ни прерасподела радног времена на пословима на којима је уведено скраћено радно време. Једино решење је ангажовање још једног извршиоца, што је могуће путем уговора о раду или уговора о привременим и повременим пословима, с обзиром на то да је ангажовање неопходно само у току грејне сезоне, што свакако не прелази законски максимум од 120 радних дана у календарској години.

Право овлашћеног представника синдиката на увећану месечну плату

П: *Да ли и председник репрезентативног синдиката у здравственој установи и градски повереник Основне организације синдиката који је репрезентативан у Републици Србији губе право на увећану месечну плату по члану 130. став 1. Посебног колективног уговора за здравствене установе у случају да је синдикат у установи изгубио репрезентативност?*

О: Овлашћени представници синдиката имају право на увећану месечну плату под условом да је синдикат репрезентативан у установи, да је синдикат репрезентативан у Републици Србији и да је синдикат (на републичком нивоу) учествовао у преговарању за закључивање Посебног колективног уговора. Наведени услови морају да буду испуњени кумулативно, односно губитком једног услова представници синдиката губе право на увећану месечну плату.

Закони који регулишу односе унутар људске заједнице, која би требало да буде по мери сваког појединца, тичу се различитих сегмената свакодневног живота. Међу тим сегментима посебну улогу у очувању и усавршавању људске цивилизације имају изванредна дела људског духа по којима би се требало равнати, као што из оних негативних треба учити. У новој рубрици „Поводом…" бавићемо се баш тиме – значајним датумима, историјским преокретима, заслужним личностима и пресудним документима, као и њиховим утицајем на измене и усавршавање прописа.

Поводом Дана државности и уставности Републике Србије

Дан државности и уставности Републике Србије (15. и 16. фебруара) установљен је као државни празник у спомен на најбитнији датум у политичком, културном и историјском календару Србије – дан када је на збору у Орашцу 1804. године дигнут Први српски устанак, али и дан када је у Крагујевцу 1835. године издат и заклетвом потврђен први Устав Књажества Србије — Сретењски устав. Значају устава и свим његовим промена у Србији посвећен је овај текст.

Појам и значај устава

Устав није само текст, највиши правни и идеолошко-политички акт, него и људи који га доносе и на које се доноси, који заједничким напорима треба да обезбеде његово поштовање, чак и кад исти, као и свако дело људи, има својих недостатака. Устав је и уставна историја, оно што више не важи, али је уткано у правну и политичку свест народа.

Држава ствара и производи право, али је и сама производ права. Међузависност државе и права најбоље се огледа у уставу, који данас има скоро свака савремена држава. Устав је несумњиво основни и највиши општи правни акт једне државе јер:

1) садржи основне и најважније правне норме којима се уређују основни друштвени односи (основе државног и друштвеног уређења) и основни државни органи, као и положај грађана у друштву и према држави;

2) у систему (хијерархији) правних аката **нема вишег правног акта од устава**, јер сви остали правни акти произлазе из устава и морају да буду у складу са њим;

3) има већу правну снагу од обичних закона и свих других правних аката;

4) с обзиром на његов значај и место у хијерархији правних аката, по правилу га **по посебном поступку доноси (мења) највиши орган у земљи** (често биран само за ту прилику) који има уставотворну власт, а у неким земљама **грађани се изјашњавају о уставу** и непосредно, путем референдума.

Дакле, Устав утврђује начела и правне оквире, као и овлашћења за доношење закона и по правилу се не примењује непосредно јер је начелан и уопштен документ. С друге стране, закон је општи правни акт мање правне снаге од устава, али приликом уређивања једне материје (групе питања) мора да остане у оквирима устава, односно уставних овлашћења, с тим што је његова улога да конкрет-

сијевић, потпредседник Стефан Стевча Михајловић, а секретари Јеврем Грујић, Јован Илић и Милован Јанковић.

15) Најчешће бирани председници скупштине били су Андра Николић (девет пута) и Живко Карабиберовић (осам пута).

16) Први скупштински пословник донет је 1870. године у форми закона. Исте године донет је и први закон о избору народних посланика.

17) За време Српско-турског рата 1876-1878, балканских ратова 1912-1913 и Првог светског рата, до повлачења преко Албаније октобра 1915. године, Скупштина се налазила у сталном заседању. Поред осталог, донела је више закона о ратним кредитима.

18) За време евакуације Ниша октобра 1915. године по одлуци Председништва Скупштине **уништена је целокупна скупштинска архива** како не би пала у руке непријатељу.

19) Српска народна скупштина састала се последњи пут 14. децембра 1918. године. На основу саопштења Краљевске владе изабрала је из својих редова 84 посланика за Привремено народно представништво Краљевства СХС. Србији су остављена још 24 посланичка места за области које су јој присаједињене 1913. године. Доневши одлуку да се посланички избори у тим областима хитно обаве, Скупштина је 21. децембра 1918. окончала рад, преневши званично своје функције на Привремено народно представништво. Народни посланици из Србије оставили су дубок траг у раду Народне скупштине Краљевине Југославије.

Ендноте

1 Душанов законик, закон благоверног цара Стефана – Бистрички препис, Београд, Едиција 2020.

2 Подаци о првим уставима преузети из студије „Уставно право", др Мирослав А. Живковић, Универзитет Џон Незбит, Београд 2018, стр. 18, 19.

3 http://www.ius.bg.ac.rs/prof/materijali/mirzor/ustavno%20pitanje_opt.pdf

4 http://www.istorijskabiblioteka.com/art2:utemeljenje-kulta-petra-i

5 „Видовдански устав из 1921. године и правни трансплантИ", Александар Марковић, Правни факултет Универзитета у Београду, стр. 80

6 https://ipf.rs/ustav-kraljevine-jugoslavije-od-3-septembra-1931/

7 Подаци о насловном уставу преузети са линка: http://www.arhivyu.gov.rs/active/sr-latin/home/glavna_navigacija/leksikon_jugoslavije/konstitutivni_akti_jugoslavije/ustav_fnrj.html

8 Подаци о Уставном закону преузети са линка: http://www.arhivyu.gov.rs/active/sr-latin/home/glavna_navigacija/leksikon_jugoslavije/konstitutivni_akti_jugoslavije/ustavni_zakon_1953.html

9 Подаци о наведеном уставу преузети са линка: http://www.arhivyu.gov.rs/active/sr-latin/home/glavna_navigacija/leksikon_jugoslavije/konstitutivni_akti_jugoslavije/ustav_sfrj_1963.html

10 Подаци о наведеном уставу преузети су са линка: http://www.arhivyu.gov.rs/active/sr-latin/home/glavna_navigacija/leksikon_jugoslavije/konstitutivni_akti_jugoslavije/ustav_sfrj_1974.html

11 „Устав Републике Србије из 2006. године – критички поглед", Ратко Марковић, https://anali.rs/xml/200-/2006c/2006-2c/Anali_2006_2_005-046.pdf, стр. 4

12 „Правно-политичка оријентација Устава из 2006. и његови недостаци" на линку https://cups.rs/2014/09/05/449/

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

ИНГ-ПРО
3 ДЕЦЕНИЈЕ
С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

Осим тога што се људска свест развијала и усложњавала развојем језика, унапређујући могућности споразумевања међу људима, развијала се и читава људска заједница, што је рађало потребу за увођењем реда у свакодневни живот на свима прихватљив, функционалан и разумљив начин. Тај ред постизао се устројавањем правила, односно закона, а закони свеукупно чине правни систем једне државе. Циљ ове рубрике је да укаже на то како језик и његове особености утичу на формулисање и касније тумачење законских норми, као и каква је улога вештачења заснованих на језику у истражним и судским процесима.

Улога форензичара лингвисте у вештачењу потписа

Проучавање писаног језика (текст), поред гласовног, граматичког и синтаксичког система, подразумева и додатни ниво анализе: ортографски систем или графологију, али и нивое више од реченице, као што је дискурс. У грађанскоправним питањима нарочито је важно да се приликом утврђивања валидности потписа у тестаменту, одређеном уговору или приватном писму подвуче разлика између циља рада графолога и судског вештака лингвистичке струке.

Судски вештак лингвиста и графолог

Један од најчешћих облика криминалних активности свакако је и фалсификовање, због чега се спроводи вештачење рукописа, које се односи на стручно утврђивање ауторства на основу анализе и поређења општих и посебних карактеристика спорног и неспорног рукописа. Под карактеристикама рукописа подразумевају се одређене сталне особине које конкретан рукопис чине јединственим, што омогућава идентификацију његовог аутора.

„Адвокати истине"[1], како је форензички консултант и аналитичар из Чикага Џим Хејз назвао форензичаре, испитују и документа у грађанским и кривичним парницама, без обзира на то да ли се ради о случају који укључује кривотворене захтеве за зајам, измењену медицинску евиденцију, претње или превару, при чему је њихова улога веома важна при откривању и потврђивању истине. Угао слова, врста петље коју аутор прави, дебљина линија и жестина којом су повучене, географско порекло, физичко или ментално стање аутора, смернице су које аналитичара одводе до тачне или приближне оцене карактеристика рукописа појединца. Тај посао је олакшан онда када је могуће да се испитани узорци упореде са постојећим примерима рукописа осумњичене особе, при чему форензичари могу да утврде да ли је два узорка рукописа произвела иста особа, али се махом слажу у томе да је много лакше елиминисати, него идентификовати неког као аутора.

Поред свега, аналитичари докумената такође утврђују да ли су документи измењени, па самим тим и време настанка оригиналног рукописа, као и исправки и додатака. Савремена опрема омогућава чак и да се утврди хемијски састав мастила, удубљење на листу папира које настаје притиском оловке, да ли је неки део онога што је написано избрисан и сл., па чак и да идентификују на којој пи-

2) Једна жена није желела да призна потпис у уговору, али се **вештак графолог кроз налаз и мишљење изјаснио да је потпис њен**, и то на основу неспорног – несумњивог рукописа Б. Б., као и поређењем са спорним потписом на име „Р. М." у оригиналном претплатничком уговору на месту корисника. Том приликом констатоване су сличности општег и индивидуалног карактера. Вештак је мишљења да је спорни потпис тужене на наведеном претплатничком уговору највероватније аутентичан потпис лица на чије име гласи, тј. тужене.[12]

Ендноте

1 https://www.chicagotribune.com/news/ct-xpm-1998-04-05-9804050351-story.html

2 „Форензичка лингвистика – Примена метода форензичке лингвистике у криминалистичким истрагама претње", Лидија Николић Новаковић, Европски дефендологија центар, Бањалука 2017, стр. 81

3 „Валидност доказа у економско-финансијској форензици", докторска дисертација мр Наде Арежине, Универзитет Сингидунум, Београд 2016. године, стр. 82

4 „Валидност доказа у економско-финансијској форензици", докторска дисертација мр Наде Арежине, Универзитет Сингидунум, Београд 2016. године, стр. 84

5 Forensic Handwriting Examiners' Expertise for Signature Comparison, Jodi Sita, B.HSc (Hons); Bryan Found, Ph.D.; and Douglas K. Rogers, Ph.D. J Forensic Sci, Sept. 2002, Vol. 47, No. 5

6 О свим описаним методама подаци су преузети из: „Валидност доказа у економско-финансијској форензици", докторска дисертација мр Наде Арежине, Универзитет Сингидунум, Београд 2016. године, стр. 90–91

7 „Валидност доказа у економско-финансијској форензици", докторска дисертација мр Наде Арежине, Универзитет Сингидунум, Београд 2016. године, стр. 92

8 „Валидност доказа у економско-финансијској форензици", докторска дисертација мр Наде Арежине, Универзитет Сингидунум, Београд 2016. године, стр. 93

9 „Валидност доказа у економско-финансијској форензици", докторска дисертација мр Наде Арежине, Универзитет Сингидунум, Београд 2016. године, стр. 14

10 https://www.chicagotribune.com/news/ct-xpm-1998-04-05-9804050351-story.html

11 Пресуда Врховног суда Србије У. 5616/95 од 15. 5. 1996.

12 Пресуда Вишег суда у Чачку К 45/14 од 2. 4. 2015. године

Приредила: **Милица Радованчев**, лектор

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ
СУДСКО--АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
Lege Artis ПРОПИСИ У ПРАКСИ
АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
3 ДЕЦЕНИЈЕ
ПОСЛОВНИ САВЕТНИК
СТРУЧНИ КОМЕНТАРИ
ПАКЕТ ПРОПИСА
САВЕТОВАЊА И ВЕБИНАРИ

Преглед прописа...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

РАДНИ ОДНОСИ

- Закон о изменама Закона о државним службеницима („Сл. гласник РС” бр. 157/2020 од 28. 12. 2020)
- Закон о изменама Закона о запосленима у јавним службама („Сл. гласник РС” бр. 157/2020 од 28. 12. 2020)
- Закон о изменама Закона о систему плата запослених у јавном сектору („Сл. гласник РС” бр. 157/2020 од 28. 12. 2020)
- Закон о изменама Закона о платама службеника и намештеника у органима аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 157/2020 од 28. 12. 2020)
- Закон о изменама Закона о платама запослених у јавним агенцијама и другим организацијама које је основала Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС” бр. 157/2020 од 28. 12. 2020)
- Уредба о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава („Сл. гласник РС” бр. 159/2020 од 30. 12. 2020)
- Уредба о изменама и допуни Уредбе о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при подземној и површинској експлоатацији минералних сировина („Сл. гласник РС” бр. 159/2020 од 30. 12. 2020)
- Споразум о продужењу рока важења Колективног уговора за Јавно предузеће „Пошта Србије”, Београд („Сл. гласник РС” бр. 4/2021 од 20. 1. 2021)

ВАНРЕДНЕ СИТУАЦИЈЕ

- Уредба о измени и допуни Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 156/2020 од 25. 12. 2020)
- Уредба о измени и допуни Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 158/2020 од 29. 12. 2020)
- Упутство о измени и допуни Упутства о начину примене ограничења уласка у Републику Србију лицима која долазе из држава захваћених епидемијом заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 158/2020 од 29. 12. 2020)
- Уредба о изменама Уредбе о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 1/2021 од 11. 1. 2021)
- Упутство о допунама Упутства о начину примене ограничења уласка у Републику Србију лицима која долазе из држава захваћених епидемијом заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 2/2021 од 13. 1. 2021)
- Упутство о допуни Упутства о начину примене ограничења уласка у Републику Србију лицима која долазе из држава захваћених епидемијом заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 4/2021 од 20. 1. 2021)

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

- Правилник о додатку за негу по Закону о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица („Сл. гласник РС” бр. 161/2020 од 31. 12. 2020)
- Правилник о ортопедском додатку војних инвалида и цивилних инвалида рата („Сл. гласник РС” бр. 161/2020 од 31. 12. 2020)
- Правилник о медицинско-техничким помагалима војних инвалида („Сл. гласник РС” бр. 161/2020 од 31. 12. 2020)
- Правилник о бањско-климатском опоравку („Сл. гласник РС” бр. 161/2020 од 31. 12. 2020)
- Правилник о оштећењима организма по основу којих војни инвалид има право на новчану накнаду за набавку путничког моторног возила („Сл. гласник РС” бр. 161/2020 од 31. 12. 2020)

Преглед прописа...

(пречишћен текст) („Сл. гласник РС” бр. 1/2021 од 11. 1. 2021)

- Правилник о програму обуке за лобисту (пречишћен текст) („Сл. гласник РС” бр. 4/2021 од 20. 1. 2021)

- Правилник о изгледу и садржини образаца захтева, извештаја, обавештења и евиденције и начину вођења регистара и посебне евиденције у поступку лобирања (пречишћен текст) („Сл. гласник РС” бр. 4/2021 од 20. 1. 2021)

- Кодекс понашања учесника у лобирању (пречишћен текст) („Сл. гласник РС” бр. 4/2021 од 20. 1. 2021)

ПОЛИЦИЈА

- Правилник о изменама и допунама Правилника о наградама и признањима у Министарству унутрашњих послова („Сл. гласник РС” бр. 159/2020 од 30. 12. 2020)

- Уредба о измени Уредбе о платама полицијских службеника („Сл. гласник РС” бр. 5/2021 од 22. 1. 2021)

ДРУГЕ ОБЛАСТИ

- Одлука о усвајању Кодекса понашања народних посланика („Сл. гласник РС” бр. 156/2020 од 25. 12. 2020)

- Одлука о измени и допунама Одлуке о броју и распореду изасланстава одбране Републике Србије у иностранству („Сл. гласник РС” бр. 156/2020 од 25. 12. 2020)

- Правилник о изменама Правилника о садржини Регистра заложног права на покретним стварима и правима и документацији потребној за регистрацију („Сл. гласник РС” бр. 156/2020 од 25. 12. 2020)

- Правилник о условима за обављање послова испитивања средстава за заштиту биља и обрасцу сертификата о поступању у складу са смерницама добре експерименталне праксе („Сл. гласник РС” бр. 159/2020 од 30. 12. 2020)

- Правилник о квалитету сирове кафе, производа од кафе, замена за кафу, као и сродних производа („Сл. гласник РС” бр. 159/2020 од 30. 12. 2020)

- Правилник о ближим условима за подношење захтева за одобрење привременог боравка електронским путем („Сл. гласник РС” бр. 159/2020 од 30. 12. 2020)

- Правилник о изменама и допунама Правилника о националној категоризацији врхунских спортиста („Сл. гласник РС” бр. 159/2020 од 30. 12. 2020)

- Закон о допуни Закона о јавним медијским сервисима („Сл. гласник РС” бр. 161/2020 од 31. 12. 2020)

- Правилник о измени и допуни Правилника о ближим условима и поступку за издавање дозволе за спровођење основне и специјализоване обуке посредника и надзору над спровођењем обуке („Сл. гласник РС” бр. 1/2021 од 11. 1. 2021)

- Правилник о измени Правилника о националним еталонима („Сл. гласник РС” бр. 3/2021 од 15. 1. 2021)

... донетих између два броја

ИНГ-ПРО
3 ДЕЦЕНИЈЕ
СНАГА НЕМА ЛУТАЊА

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

ИНГ-ПРО

3 ДЕЦЕНИЈЕ

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

Пословни саветник – штампани часопис:
САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

